

CÉDULA NÉLKÜL*

Tv-film

10. JELENET

Az ügyvédi munkaközösség irodái hosszú, keskeny folyosóra nyílnak. Sokan várakoznak az ajtók előtt. Egy asszony lassan, tájékozatlanul sétál végig a folyosón, arca meg-megrándul a visszafojtott sírástól. Egy másik asszony megszólítja.

I. ASSZONY Válóper?

II. ASSZONY *(elsirja magát, bólint.)*

I. ASSZONY *(tárgyilagosan)* Horváth ügyvéd. Ő érti a legjobban. A második tárgyalásra általában ítéletet produkál. Mert sürgős, nem?

II. ASSZONY Nagyon.

I. ASSZONY A válóper mindig sürgős. Mondom, Horváthhoz tessék.

II. ASSZONY Köszönöm. *(Tovább indul.)*

II. Asszony ismét végigmegy a folyosón, minden ajtót megnéz, aztán megáll az egyik előtt. Tábla hirdeti: dr. Horváth József. Itt várakoznak a legtöbben. Az ajtóval szemben levő pad szélén ül Péter is. Most nyílik az iroda ajtaja, csinos, fiatal nő lép ki a folyosóra, bentről Dódi hajol ki utána.

DÓDI Tessék, kérem. Ki következik? *(Meglátja Pétert.)* Szervusz. Hát te?

PÉTER *(feláll, kezét fognak)* Rád várok.

DÓDI Miért nem szóltál?

PÉTER Nem akartam... Sokan vannak.

DÓDI Gyere *(Szinte berántja Pétert a szobájába, becsukja az ajtót.)*

A folyosón az egyik férfi odaszól a másiknak.

I. FÉRFI Ez a fiatalember következett?

II. FÉRFI Én következtem, de hát... *(Legyint.)* Protekció.

I. FÉRFI Miért hagyta?

II. FÉRFI Az ügyvéd úr apja vagyok. *(Keserűen.)* Én ráérek.

11. JELENET

Dódi irodája. Dódi és Péter a kicsiny, kerek asztal mellett ül. Éppen rágyújtanak. Csend.

DÓDI Már nem haragszol?

PÉTER És te..., te nem haragszol?

DÓDI *(nevet)* Én? Nem szokásom. Meg aztán bolondságok miatt ne izgassa magát az ember. Egyszerűen kell élni, apuskám. Félvállról. Le se izélni az egészet. Nem?

PÉTER *(sóhajt)* Néha irigyellek. *(Szünet.)* Nagyon feltartalak?

DÓDI Ugyan! Az előbb volt itt az a cicus is. Láttad. Csak nem gondoltad, hogy hivatalos ügy? Engem, kérlek, nem lehet feltartani, ha nem akarom. *(Szünet.)* Kérdezhetek? *(Péter bólint.)* Vissza akarsz költözni az én albérletembe?

PÉTER Válni akarok.

DÓDI *(humorral)* Mi van ma itt? Különleges világnap? Cicus az előbb közölte, hogy hozzám jönne feleségül. Az első nő az életemben, aki erre az örültségre vállalkozott. Te mégis válsz? Hát nem azt mondtad mindig, hogy?...

* Első részét májusi számunkban közöltük.

PÉTER *(közbevág)* De igen. Mondtam. Most mégis válni akarok.

DÓDI Már nem szereted a feleségedet?

PÉTER Egy lányt szeretek.

DÓDI Ezért muszáj elválni?

PÉTER Most meg te akarsz lebeszélni?

DÓDI Tudniillik engem egyszer már meggyőztél, öregem. Kifejtetted, hogy ilyen gusztustalan ügyeket, mint a válóper, ugye, ilyeneket te nem kezdeményezel. Ha hűtlenkedő asszonykádnak fontos, majd beadja a pert. Nos, mi ütött beléd?

PÉTER Nősülni akarok.

DÓDI Bolond vagy?

PÉTER Szerelmes vagyok.

DÓDI Az ugyanaz. De nem látszol olyan nagyon virulni, ha nem haragszol.

PÉTER Mert vannak bizonyos kellemetlenségek, amelyek... Egyébként...

DÓDI Azért elválni, hogy újra nősülj! Nem vagy normális, komolyan mondom.

PÉTER Én csak arra kérnélek...

DÓDI És azt vennéd el, akibe szerelmes vagy?

PÉTER *(már mérgesen)* Naná, a trafikos nénit.

DÓDI Hát, inkább! Annak legalább van trafikja s vele kapcsolatosan legalább nincsenek illúzióid. De szerelemből nősülni?!

PÉTER Szóval, a szerelem marhaság.

DÓDI Azt nem mondtam. Nagyon is gyönyörű. Épp ezért nem szabad elrontani házassággal.

PÉTER Te mondd ezt, a híres szakértő?

DÓDI Éppen én. Tudod, mi megy itt egész nap? Csalódás, harag, gyűlölet, boldogtalanság, kiábrándulás, közöny, unalom. És a legtöbb szerelem volt valamikor. A legtöbb! De ha, teszem azt, elveszek egy lányt egy Fiat 1500-ért, akkor tudom, hogy miért tettem, nincsenek illúzióim, nem ér csalódás, tiszta a költségvetés.

PÉTER És te egy Fiat 1500-ért...

DÓDI No nem. Plusz egy öröklakás. Legalább. Ismerem az árfolyamokat. Egy szál kocsinál még többet érek. *(Vállveregetően.)* Nézd, én nagyon szívesen megcsinálom neked az egész ügyet, kényelmesen, gyorsan, olcsón, illúziók nélkül, csak ne nősülj meg. Ne légy olyan hülye, hogy...

PÉTER *(ingerült)* Hagyd már abba. Állandóan lehülyézel.

DÓDI *(csendesebben)* Ez a baráti hangom, ha nem tudnád. *(Más hangon.)* Tehát megnősül, uram? Nos, előre is gratulálok, kézcsókom a kedves menyasszonyodnak. *(Eredeti hangján.)* Ki az a szerencsétlen?

PÉTER Az a lány, akiről tudsz. Aki miatt mindig összeveszünk.

DÓDI *(összecsapja a kezét)* Elveszed azt a falusi libát? Három bugyival?

PÉTER Először is nem liba...

DÓDI Bocsánat. Persze, a bugyijait se tudhatom. Csak kitört belőlem a spontán összerogyás. Hogy te miket csinálsz! Ha ezt elmesélem cicusnak, eldobja magát a röhögéstől.

PÉTER Hallottál te már ügyvédi titoktartásról?

DÓDI *(komolyan)* Ne félj, nem mesélem. Bízhatok bennem.

PÉTER Ezért jöttem. Hálás lennék, ha segítenél. Nyilván én vagyok a felperes.

DÓDI Nyilván.

PÉTER Nem nagyon ismerem a joggyakorlatot, ilyesmivel nem nagyon foglalkoztam.

DÓDI Ejnye, ejnye, pedig te mindenből jelesre szigorlatoztál, én meg csak közepesre. Ráadásul ezek a dolgok már az általános műveltséghez tartoznak manapság.

PÉTER *(türelmetlenül)* Tehát beadhatjuk a keresetet?

DÓDI Még ma, ha akarod.

PÉTER Igen, de... Azért is fordultam hozzád, mert szeretném, ha nem lenne cirkusz. Kiteregetés, csámcsogás, kérdezősködés, mindig ettől irtóztam.

DÓDI Hát, édes fiam, ezt szinte lehetetlen elkerülni. Mert hogy is van ez? Beállít az anyakönyvvezetőhöz két ember és a nagy kérdésre kijelenti: „igen —

igen". Ez igen, mondja az állam, ez rendben van. Nem baj, ha az illetők most jönnek a második randevújukról, és tegnapelőtt még nem ismerték egymást. Nem baj, ha a tanácsházi takarítónő a tanújuk, csak süket ne legyen, mert csak azt kell tanúsítania, hogy hallotta az igent. Ezt a közös megállapodást az állam elismeri, ehhez a delikvenseket elég bölcsnek, megfontoltnak, józannak tartja, sőt még szerencsekívánattal is ellátja őket. Grátis.

PÉTER *(nevet)* Nálad a pénz mindig fő szempont.

DÓDI De mi történik, ha ugyanaz a két ember akár egy hét, akár húsz év múlva netán ismét elmegy az államhoz, de most már a bíróhoz, és azt mondja, szintén közös megállapodással, hogy „nem — nem”. Ezt is ingyen tudomásul veszi az állam? Nem, barátocskám. Ehhez a kijelentéshez már nagyon is éretlennek, butuskának, felelőtlennek tartja a delikvenseket, arról már nem is szólva, hogy a puszta kijelentés is sokba kerül. Az anyakönyvvezető számára a két delikvens teljesen idegen ember. Nem is szól bele az ügybe, csak bólogat, mosolyog, aláíratja a nagy könyvet és gratulál. Nos, a bíró is idegen, őt mégis felhatalmazza az állam, hogy eldöntse: vajon tényleg „nem”-e az a nem? Hogy dönti el? A saját ízlése, gondolkodásmódja, belátása szerint, jöllehet annyi közül sincs egymáshoz, hogy legalább a granadírmarsot utálná annyira, mint te. A feleségedről már nem is beszélve. És mivel ma kimondott valóokok nincsenek, hát a válópernél valakit mindig szidni, megszegényíteni, jegyzőkönyvileg, tehát abszolút hitelesítetten bántani kell.

PÉTER De hát éppen azt utálok, hogy elkezdjem a régi mocskot felkavarni. Úgy érzem, engem is bemooskol. És mi lenne, ha egyáltalán nem is lenne mocskok? „Csak úgy” elválnánk. Ordítók nélkül.

DÓDI Ó, aranyom, akkor jön a fantáziajáték. Felperes és alperes titokban összeül, és képességeinek megfelelően költ valami középkori rémdrámát, amelyikben az egyik vállalja az intrikus szerepet. Ezekután meghívják barátait vacsorára, a történetet dramatizálják, kiosztják a szerepeket a tanúknak, s az így többször elpróbált „művet” sűrű sóhajok és szemlesütések közepette előadják a bíróságon. A premier akkor nevezhető sikeresnek, ha a közönség nem veszi észre, hogy mindez közösen fogalmazott hazugság.

PÉTER Hazugsággal a törvény elé! Mint ügyvéd, irtózom ettől.

DÓDI Én pedig mint irodalombarát örvendezem, hogy e népi játék terjedése folytán nő honfitársaim fogalmazási, kombinatív és színjátszási képessége. Egyébként nálatok, úgy tudom, nincs szükség rá, hogy kitaláljunk történetet.

PÉTER De mint ügyvéd, mit szólsz a dologhoz?

DÓDI Mint ügyvéd? Hm. Örülök, hogy nem vagyunk munkanélküliek. Mert a házasság intézményét védjük, kedvesem. És meg is van az védve olyan jól, hogy roskadunk a munka alatt. Szegény apám is itt szokott megvárni, ha beszélni akar velem, mert még arra sincs időm, hogy kimenjek hozzájuk, Soroksárra.

PÉTER Értem.

DÓDI Csodálom, hogy érted, hiszen te mostantól fogva államunk gügye kis polgára vagy s ennek örömeire kénytelen leszel párszáz kemény forintot lefizetni pénztárunknál. A pénztárosnőnek festve van a haja, de a lába tökéletes. Kicsit be kell hajolni az ablakon, de azért majd nézd meg.

PÉTER Mikorra bonyolódik le az egész ügy?

DÓDI Hát, minimum két hónap. Minimum.

PÉTER Plusz a jogerőre emelkedése.

DÓDI Plusz. Majd utánajárok, de az első tárgyalást három hétről korábbra ne is várjad. *(Papírt vesz elő.)* No, kezdjük. Mikor volt az esküvő?

PÉTER Másfél éve.

DÓDI Mikor csalt meg?

PÉTER Három hónappal utána.

DÓDI A tanúkat majd később megbeszéljük. *(Felnéz.)* Hanem mi a fenének ajánlodekóznád neki önként a lakást?

PÉTER Utálok ilyesmin civakodni.

DÓDI Inkább civakodsz a főbérlőddel? Vagy ott úgy örülnek a kis li... Szóval a szerelmednek?

PÉTER Vagyonmegosztási pert úgylis külön szoktak indítani, nem?

DÓDI Általában jobb külön, de így gyorsabb lehet az egész. Bevesszük a keresetbe. A közös szerzemény felét kérjük, a lakást és a benne levő ingóságokat. Minden közös szerzemény?

PÉTER De mit fog szólni hozzá?

DÓDI Kicsoda? A feleséged? (Péter bólint.) Hát, az majd a tárgyaláson kiderül.

PÉTER (sóhaj) Feleségem?! Még a szó is idegen.

DÓDI Na, ne merengjünk, öregem, mert sokan várnak. (A papír fölé hajol.)

12. JELENET

Kicsiny tárgyalóterem. A középső asztal mögött a bíró, két oldalán a két ülőnők. Mellettük balra a gépíró. A bírótól balra, másik asztalnál Péter és Dódi, jobbra Éva (Péter felesége) és ügyvédje. A sarokban hátul, két öregasszony.

BÍRÓ (olvás) A fenti indokok alapján a házasság felbontását, alperesnek a névviseléstől való eltiltását, a közös szerzeményű lakás és a benne levő ingóságok fele-fele részben való megosztását kérem. (Leteszi a papírt.)

I. ÖREGASSZONY (súgja) Pedig milyen szép pár lenne.

II. ÖREGASSZONY (súgja) Nekem az előbbiek jobban tetszettek.

BÍRÓ Van a felperesnek a keresethez valami kiegészítése?

DÓDI (Péterre néz, feláll) Nincs kiegészítésünk. (Leül.)

BÍRÓ Tehát kitart a keresetben foglalt kívánsága mellett.

PÉTER (bólint.)

BÍRÓ (Péterhez) Álljon fel, kérem. (Péter feláll.) Tehát másfél évvel ezelőtt kötöttek házasságot. Igen?

PÉTER Igen.

BÍRÓ Mennyi ideig udvarolt ön a feleségének?

PÉTER Körülbelül egy évig. Akkor még egyetemista voltam, helyesebben, éppen végeztem.

BÍRÓ Ön, mint írta, szerelmi házasságot kötött. Mégis ilyen haragtartó a feleségével szemben?

PÉTER Tisztelt bíróság, én szerelmi házasságot kötöttem, de a feleségem három hónapi házaseslet után megcsalt az egyik kollégájával. Ezek után elköltöztem hazulról, és köztünk a házassági életközösség megszakadt.

BÍRÓ Azóta nem is találkoztak?

PÉTER Azóta most látom először.

BÍRÓ Ön hol lakik azóta?

PÉTER Előbb egy barátomhoz költöztem, aztán külön albérletbe mentem.

BÍRÓ Leülhet. Alperesnek van valami mondanivalója?

ÜGYVÉD (félig már felállva) Tisz...

ÉVA (felugrik) Igen, kérem. Be szeretném jelenteni, hogy én nem akarok elválni.

Általános megrökönyödés.

BÍRÓ Indokolja kérem az elhatározását.

ÉVA Tisztelt bíróság, én... (Zavarban van, elhallgat.)

DÓDI (súgja Péternek) Kell a lakás a dögnek.

PÉTER (súg) Akkor mondja meg nyíltan.

DÓDI (súg) Hülye lenne. Itt hazudni kell.

ÉVA (folytatja) Én, kérem, én még ma is szeretem a férjemet. Mi szerelmi házasságot kötöttünk, tetszik látni, hogy ezt ő se tagadja, ő engem három hónap után elhagyott, felém se nézett azóta. Hát ha bármit is követ el valaki, akit szeretünk, lehet úgy otthagyni három hónap után? De én szeretem és vártam vissza. Hiába.

BÍRÓ Kereste őt?

ÉVA Nem, kérem, nem kerestem. Nem akartam könyörögni. De vártam. És engem nem érdekel, hogy mennyi idő telt el azóta, én megbocsátom, hogy elment, és én kész vagyok a... Én nem válok.

BÍRÓ Igaz, hogy ön megcsalta a férjét?

ÉVA Nem igaz, kérem. Csak az én férjem mindig túlságosan féltékeny volt, rémeket látott.

BÍRÓ De akkor miért hagyta el magát?

ÉVA Megunt, biztosan. Hiszen nem szólt semmit, csak egy papírt hagyott az asztalon. Az volt ráírva: elmentem. Mintha nem vettem volna észre enélkül is. És nem jött többé.

BÍRÓ Van valakinek kérdése az alpereshez?

ÜGYVÉD Igen. Legyen szíves megmondani, hogy miután a férje elhagyta, fűződött-e önnek komoly kapcsolata valakihez?

ÉVA Senkihez.

ÜGYVÉD Köszönöm.

BÍRÓ *(Évához)* Üljön le. Óhajt a felperes szólni?

DÓDI Tisztelt bíróság, az alperes valótlanúságot állít, és a tények ismeretében teljesen meglepő, hogy a házasság felbontását egyáltalán ellenzi. A bizonyítási eljárás során tanúkkal tudjuk bizonyítani állításaink igazát, amely alapos ok a házasság felbontására. Felperes a keresetben kijelentett válási szándékát alperes tagadása és békülési készsége ellenére is fenntartja. *(Leül.)*

BÍRÓ *(gépirónőhöz, aki eddig állandóan irt)* Megvan? *(Gépirónő integet, hogy igen.)* Végzés. *(Gépiesen diktál.)* A bíróság a mai tárgyalást elhalasztja. Megállapítja a bíróság, hogy a békítés eredménytelen maradt. A bíróság felhívja felperest, hogy 30 napon belül 400 forint illetékbélyeget rójon le. Ez idő alatt a tanúkat és ezek neveit jelentsék be. Felek a végzést tudomásul vették. Tárgyalás és jegyzőkönyv berekesztve. *(Felnéz.)* Mára befejeztük, a következő tárgyalás időpontjáról értesítést küldünk.

Mindenki kivonul, csak a két öregasszony marad a helyén.

Bíró az órájára néz, szól a gépirónőnek.

BÍRÓ Hívja be a következő társaságot.

13. JELENET

Bírósági folyosó. Éva és Ügyvédje megy elöl, a folyosó elágazásánál megállnak. Péter és Dódi — bármilyen lassan is mennek — itt utolérik őket.

DÓDI Ezt aránylag megsúztuk.

PÉTER Rendes bíró.

DÓDI Sietett. Meg unja már. Ismerem. De a második tárgyalás annál rázósabb lesz. Persze, a te tanúiddal! Nem félek. Nem kellene elhívnod Piroskát is?

PÉTER *(megdöbbenve)* Minek?

DÓDI Tanúnak.

PÉTER Eresszem be erre a... szemétdombra? Megörültél?

DÓDI Ó, a kis libuska, a kis tiszta... Pardon! *(Hogy elkerülje az elágazásnál álló Évát és békítésként átkarolja Péter vállát.)* Na, gyere, erre iszunk egyet.

ÉVA *(hirtelen hozzájuk lép)* Szóval el akarod venni a lakásomat?

PÉTER *(zavarban)* Én...

DÓDI Asszonyom, a lakás már a házasságkötés előtt a felperesé volt. Még szép, hogy csak a felére tart igényt.

ÉVA Akkor miért hagyta ott, ha az övé volt?

PÉTER Nem akartam jeleneteket, alkudozást. Tudod jól.

ÉVA Látni se akartál.

DÓDI Azok után... Nem csodálkozhat, asszonyom.

ÉVA Mit „azok után”? Megunt és otthagyt. Rámfogja, hogy... És akkor még a lakás is kéne. Fogott valami nőcskét, igaz?
PÉTER Kérlek Éva, kíméljük meg egymást ettől a hangtól. És a bíróság előtt se hazudozz.
ÉVA Félsz, mi?
PÉTER Mindent bizonyítani tudok.
ÉVA Nekem is lesz tanúm, gondolhatod.
DÓDI *(némi eleganciával)* Asszonyom, a következő tárgyaláson találkozunk.
ÉVA *(egy percig habozik, halkabban)* Mondjanak le a lakásról, akkor elválok.
PÉTER *(szünet után, fuldokolva a dühtől)* Aljas!
DÓDI *(cinikusán)* Nő, kérek tisztelettel. Csak egy egyszerű *(szavalva)* boldogságra vágyó úriasszony. Hol a boldogság mostanában? Egy törvényesen lopott lakásban. *(Péterbe karol, határozottan.)* Na, gyere a levegőre.

Elmennek. Éva egyedül marad, Ügyvédje siet hozzá.

ÜGYVÉD *(idegesen)* Tárgyaltak valamit?
ÉVA Nem tárgyaltam, csak megmondtam, hogyha nem adja vissza a lakást, akkor nem válok.
ÜGYVÉD De asszonyom, miért nem hallgat rám? Már a tárgyaláson is csak úgy felugrott. Én így nem tudok rendesen dolgozni. Hogy lehetett ezt ilyen nyíltan, éppen a bíróság épületében megmondani?
ÉVA Hát hogyan mondjam? Bent hazudtam. Kint is azt kell?
ÜGYVÉD Még szerencse, hogy nem volt tanú. Na, tessék velem jönni. Fel kell készülni a második tárgyalásra, mert nehéz lesz, nagyon nehéz...

14. JELENET

Péter albérleti szobája. Sötét van, csak az ágynál levő kislámpa világít. Piroska fekszik az ágyban, arcát a párnába temeti, zokog. A fürdőszobából most lép be Péter, rögtön az ágyhoz megy, leül, simogatja Piroskát.

PÉTER Ne sírj. Többé nem fognak veszekedni. *(Szünet.)* Megbeszéltem velük, holnaptól bejelentkezel, mintha náluk lennél, az ő szobájukban. Mint ágybérló.
PIROSKA *(lassan megnyugszik)* Beleegyeztek?
PÉTER *(keserűen)* Nem is olyan nehezen.
PIROSKA *(csodálkozva)* Könnyen?
PÉTER Egyelőre egy ezresért. *(Mosolyogni próbál.)*
PIROSKA Úristen! *(Szomorúan.)* Hát mindent meg lehet venni?
PÉTER Ne izgasd magad, egy pár hétig még kibírjuk. Hát ezért kell a lakás, legalább a fele. Igaza van Dódinak.
PIROSKA *(maga mellé húzza a fiú fejét)* Mennyi bajod van velem. Nyugodtan élhetnél, kényelmesen, gondtalanul...
PÉTER De egyedül.
PIROSKA Beszélte a tanúkkal?
PÉTER Minden rendben van. Eljössz?
PIROSKA *(megrökönyödve)* Én? Mit keresnek ott?
PÉTER *(nagy lélegzettel)* Nem mertem eddig mondani, ez az igazság. Dódi azt mondja, hogy ott kellene lenned.
PIROSKA Nem érdekel a feleséged, hidd el.
PÉTER Nem is azért.
PIROSKA Én dolgozom. Nem hagyhatom ott a gyerekeket.
PÉTER El kellene kéredzkedned.
PIROSKA Én nem is tudom... Te. Elsüllyednék a szegyéntől.
PÉTER *(inkább önmagát biztatja)* Nem is kellene bemenned, valószínűleg. Csak várnál a folyosón. Nekem is jó érzés lenne. Biztos jó. Hátha rögtön kimondják az ítéletet, és akkor... Milyen boldogok lennénk, ott, rögtön...
PIROSKA *(felcsillan)* Boldogok lennénk! Istenem! Rögtön ott. Többé senki se

mondhatna ránk semmit. Mennénk az utcán, vidáman, büszkén. (*Hirtelen ag-gódva.*) Te! Hiszen mi mindig nagyon boldogok voltunk! Gondolod, hogy attól a dologtól még boldogabbak lehetünk?

PÉTER (*szeretettel*) Hát persze. Mindenki látná rajtunk, hogy ott megy egy lány a vőlegényével.

PIROSKA (*halkan*) Hiszen milyen régóta a férjem vagy már.

PÉTER (*dacosan*) De senki nem ismerte el. De most muszáj lesz. Nem szólhat senki. Mi? El tudod képzelni?

FIROSKA Lehet, hogy úgy kívülről még boldogabb lennék, de belülről...

PÉTER Milyen csacsi vagy, istenem...

PIROSKA Nem egészen értem, tudod, hogy miért kell a boldogságra hivatalos pecsét. Vagy engedély. Nem azt mondanák: mutassa a személyi igazolványát, hanem azt: mutassa a szívét. Még a rendőrök is belenézhetnének egy kicsit. Nem lenne jó?

PÉTER Most megint olyan vagy, mint amikor még a telefonkönyvben, cédula után kerested a párodát.

PIROSKA Én egy kicsit mindig olyan is maradok... (*Hirtelen.*) Hadd ne menjek el. Inkább várlak egy cukrászdában vagy a sarkon. Azért eljövök az oviból, csak oda ne... Félek. Mit mondana rám az az asszony, ha meglátna? Sose tudnám elfelejteni. Semmit se felejték el, tudod.

PÉTER Még gondolkozz rajta, reggelig. Én nagyon szépen kérlek rá.

PIROSKA És mondd, te tényleg biztos vagy benne, hogy nagyon boldogok leszünk? (*Szünet.*) Te is?

15. JELENET

A már ismert bírósági tárgyalóterem. A szereplők ugyanazok, akik az első tárgyaláson. A hallgatóság számára fenntartott padsorok most megteltek érdeklődőkkel.

BÍRÓ Ismertettem a keresetet. Megkérdezem a felperest, hogy van-e kiegészíteni valója? Nincs. És az alperesnek? Nincs. Akkor a bíróság megkezdi a tanúk kihallgatását. A felperes tanúként jelentette be (*papírjába néz*) dr. Varga Abel...

DÓDI (*közbeszól*) Ákos.

BÍRÓ Dr. Varga Ákos orvost. Küldjék be.

ÉVA (*ügyvédjéhez hajol, sűg neki valamit, Ügyvéd tiltakozik.*)

DR. VARGA (*fiatal, szőke, magas, belép*) Jó napot kívánok.

BÍRÓ Ön dr. Varga Ákos?

DR. VARGA Igen, kérem. Kiskunmajsa, körzeti orvos.

BÍRÓ Perben, haragban, rokonságban van-e a felperessel és az alperessel?

DR. VARGA Nem vagyok.

BÍRÓ A bíróság előtt csak a tiszta igazat szabad vallania.

DR. VARGA Tudom, kérem.

BÍRÓ Honnan ismeri ön a felperest?

DR. VARGA Még egyetemista korunkban barátkoztunk össze, bár én az orvosira jártam. Aztán engem vidékre helyeztek.

BÍRÓ Az alperest is ismeri?

DR. VARGA (*Évára néz*) Most látom másodszor, de megismerem.

BÍRÓ Mikor látta először?

DR. VARGA Amikor Pétert... khm... amikor felperest megcsalta, akkor felperes elköltözött hazulról, de nagyon szenvedett, és minden...

BÍRÓ A kérdésre feleljen. Mikor látta először?

DR. VARGA A felperessel együtt felmentem felperesék lakására. Kora este volt, felperes mondta is, hogy nem biztos, hogy otthon van a felesége, mert mostanában túlórázik. De otthon volt, sőt, nem is egyedül. Így aztán a tettenérés klasszikus esete...

BÍRÓ Tehát fenn találták a lakásán az alperest. És még?

DR. VARGA Meg egy férfit.

BÍRÓ Ismeri azt a férfit?

DR. VARGA Akkor láttam először. Péter azt mondta, hogy a felesége egyik kollégája.

BÍRÓ Na, és hogyan látta őket? Milyen alapon nevezi ezt tettenérésnek?

DR. VARGA (előbb Dódira néz, zavartan) Kérem, hát... úgy voltak... öltözve... tudniillik...

BÍRÓ Helyesebben vetkőzve. Nem? Milyen ruhában látta a férfit?

DÓDI (súgja Péternek) A bíró úr nassol. Kiszolgálja a közönséget.

DR. VARGA Egy szál fürdőköpenyben volt. A felperes fürdőköpenyében.

ÉVA (kiált) Nem igaz! Hazudik!

BÍRÓ Csendet kérek. Majd önre kerül a sor.

ÉVA De ezt nem lehet szó nélkül hallgatni.

BÍRÓ Viselkedjék nyugodtan. (Vargához.) És hol tartózkodott az alperes?

DR. VARGA A fürdőszobában. De Péter addig hívta, amíg végül kijött. Akkor láttam először.

BÍRÓ Na, kérem. Van valakinek kérdése a tanúhoz?

DÓDI Igen. Körülbelül mennyi idő múlva jött ki a felperes hívására alperes a fürdőszobából?

DR. VARGA Hát, néhány perc volt, nem tudom pontosan.

DÓDI Tehát néhány perc. Amíg rendbe szedte magát. Ruhában jött ki?

DR. VARGA Nem. Pongyolában.

DÓDI Mit mondott a felperes, amikor meglátta a feleségét?

DR. VARGA Sokáig nem szólt. Később ezt mondta: „Hát így vagyunk.”

DÓDI És aztán ön eltávozott a lakásból?

DR. VARGA El akartam menni, de Péter nem engedett. Később együtt mentünk el. Egész éjjel vigasztaltam a Városligetben, egy padon. Azt mondta, többé látni se akarja. Sem az asszonyt, sem a lakást, semmit.

DÓDI Köszönöm.

BÍRÓ Alperesnek van kérdése?

ÜGYVÉD (felállna) Tisztelt bíróság, megkérdezném a tanú urat...

ÉVA (felugrik, közbevág) Amit a tanú mond, hazugság. Sem ő, sem a felperes nem látott soha, senkivel. A férjem egyszer, amikor én dolgoztam, feljött a lakásra és odatette az asztalra a cédulát, hogy „elmentem”. Azóta nem is láttam.

BÍRÓ (Vargához) Tud arról a céduláról?

DR. VARGA Igen, kérem, másnap délelőtt, az én jelenlétemben tette az asztalra.

BÍRÓ Hogy viselkedett akkor a felperes?

DR. VARGA (szünet) Sírt.

ÉVA (még mindig áll) Hazudnak! Előre megbeszélték. Szembesítést kérek.

BÍRÓ (súg valamit az ülnököknek) A bíróság szembesítést rendel el. Az alperes és a tanú álljon szembe egymással. (Megtörténik.) Állítja-e ön, dr. Varga Ákos, hogy amit itt előadott, az az igazságnak megfelel?

DR. VARGA (lassan) Igen.

BÍRÓ Elismeri-e ön, dr. Juhász Péterné, hogy férje és dr. Varga Ákos tetten érték önt lakásukban?

ÉVA (le sem veszi a szemét Vargáról) Nem! Nem!

BÍRÓ (gépirónő felé fordulva) A bíróság által elrendelt szembesítés eredménytelen maradt. Foglaljon helyet. (Vargához.) Ön elmehet. Küldje be, kérem, a következő tanút, özv. Sárosi Bálintnét (Varga kimegy.)

PÉTER (súgja Dódinak) Legszívesebben itt hagynám az egészset. Ocsmányság.

DÓDI (súgja) Nőszólni kell. Nem? Ez az ára.

SÁROSINÉ (jön be, idős, rémült, már az ajtónál megáll.)

BÍRÓ Tessék közelebb jönni. Özvegy Sárosi Bálintné?

SÁROSINÉ (közelebb jön) Igen.

BÍRÓ Foglalkozása?

SÁROSINÉ Házfelügyelő a Ráday utca 3-ban.

BÍRÓ Hány éves?

SÁROSINÉ Hatvanöt leszek november 25-én. De még nem töltöttem be.

BÍRÓ Perben, rokonságban, haragban van-e az alperessel, vagy a felperessel?

SÁROSINÉ Dehogy haragszok én. Bár az asszony, amilyen jó firma, megérdemelné. De hát az úristennel számoljon el, én amondó vagyok.

BÍRÓ (*mosolyog*) Aztán miről kellene neki elszámolni?

SÁROSINÉ Nahát, ugye, volt neki ez az aranyos kis férje, egészen snájdig fiatalember, és akkor így felszarvazni. Volt a mi házukban már sok minden, nem mondom, pesti ház, ugye, de ezen mindenki fel volt háborodva.

BÍRÓ És ön honnan tudja, hogy Juhász doktort felszarvazták?

SÁROSINÉ Hogy én ne tudnám? Mit nem tudok én, kérem, amikor már 35 éve vagyok a szakmában. Nem is akartam elvállalni. Dehogy akartam. Hiszen az ember csak rondaságot lát. De hát, szegény uramat (*Könnyezni kezd, előveszi zsebkezdőjét.*) amikor a vasútnál az a szerencsétlenség érte, és megrokkant. (*Törülgeti a szemét.*) Csak el kellett vállalni..., három szép gyerekünk volt, kenyér nélkül... Mennyit mostam, sikáltam én. És sokszor a méltóságék segítettek, a harmadikon... De hát nem is akarom én azt kérem, mert elmúlt, ugye, tudjuk, hogy rossz világ volt és így tovább, csak hát ezek a mai népek! Istent nem ismernek, az már szentigaz.

BÍRÓ Maradjunk a tárgynál. Honnan tudja, hogy Juhászné megcsalta a férjét?

SÁROSINÉ Hát mert nekem kell kaput nyitni, vén koromra, mert a lányomból dolgozó nő lett, kisasszony. Ő lusta, ő alhat. Ő hivatalba megy. Már háromnegyed ötkor jött az a pasas, a Juhászné meg kísérte. Még mérgelődtem is, hogy nem tudtak egy negyedórát várni, mert ötkor úgyis nyitok. És akkor még el is búcsúztak negédesen. Nem mondom, szépen festettek, de... mégiscsak férje volt annak az asszonynak. Az nem mindegy azért, ha akármilyen szabadság is van. Régen nem volt, ugye, szabadság, de arra még a méltóságos úr is vigyázott, hogy csak ha nincs otthon a felesége...

BÍRÓ Ez mikor történt?

SÁROSINÉ Még a negyvenes években, de nem tudom pontosan, hogy...

BÍRÓ Nem a méltóságosról beszélek, hanem Juhásznéről.

SÁROSINÉ Hát ennek is lehet jó egy éve, hiszen másnap jött Juhász úr és kijelentkezett. Isten bizony, még meg is sirattam, hiszen olyan kedves fiú volt. Az meg csak állt és szorongatta a kezemet, és olyan sápadt volt, hogy azt hittem, menten összeesik.

BÍRÓ Felperesnek van kérdése?

DÓDI Nincs.

BÍRÓ Juhászné, álljon fel. (*Éva feláll.*) Elismeri mindazt, amit a házfelügyelő tárnuként elmondott?

SÁROSINÉ Mi az, hogy elismeri-e? Hát hiszen én láttam... Most mondom éppen. Csak nem mer a szemembe hazudni? Hányszor adtam kölcsön pénzt neki is. Mert ugye sose elég a nagy flancból, ugye.

BÍRÓ Alperes, feleljen.

ÉVA (*halkan*) Délután fenn volt a férjem. Akkor már mindegy volt.

BÍRÓ Igen-nel vagy nem-mel feleljen.

ÉVA Igen.

BÍRÓ Üljön le. (*Sárosinéhoz.*) Köszönjük néni, hazamehet.

SÁROSINÉ (*csalódottan*) Hát a Lakatosékat nem kell elmondani? Azok is szakasztott így voltak. Tetszik tudni, a Lakatos...

BÍRÓ Azokat nem kell elmesélni. Fáradjon ki, néni, dolgunk van.

SÁROSINÉ (*sértődötten*) Jól van. Nem is érnék rá órákat diskurálni, hiszen egyedül van a ház. (*Kimegy.*)

BÍRÓ Az alperes kérte (*papírjára néz*) Enyedi Zsolt kihallgatását. Megjelent Enyedi Zsolt?

ÜGYVÉD (*Feláll*) Igen, kérem, azonnal szólok neki. (*Kisiet.*)

Ügyvéd kíséretében belép Enyedi. Középkorú, flegma, jól öltözött.

BÍRÓ Ön Enyedi Zsolt?

ENYEDI Igen.

BÍRÓ Hány éves?

ENYEDI Harminckilenc.

BÍRÓ Foglalkozása?

ENYEDI Főelőadó.

BÍRÓ Perben, haragban, rokon...

ENYEDI *(készszéges)* Nem vagyok, kérem.

BÍRÓ Tudja, hogy a hamis tanúskodást a törvény bünteti?

ENYEDI Tudom.

BÍRÓ Ismeri az alperes ellen beadott kereset tartalmát? Persze, ismeri. Az ügy melyik részletével kapcsolatban van mondanivalója?

ENYEDI Én Juhászné kollégája vagyok. A férjével egy vállalati mulatságon találkoztam. Mégis, most arra akarja felhasználni az ismeretséget, hogy általam rágalmazza meg a feleségét.

BÍRÓ Ön talán azt állítja, hogy a hivatali kapcsolaton túl semmi köze nem volt a felperes feleségéhez?

ENYEDI *(határozottan)* Nem volt.

BÍRÓ No és azt meg tudná-e mondani, hogy milyen fürdőköpenye van?

ENYEDI Kinek, kérem?

BÍRÓ Természetesen doktor Juhásznak.

ENYEDI *(zavarban)* Nem... Honnan tudnám?

BÍRÓ Néhány tanút már kihallgatott a bíróság, ezért kérdéseinken nem szabad meglepődnie. Értesült-e arról, hogy Juhász elköltözött hazulról? Ha igen, hogyan?

ENYEDI A felesége mesélte. Már korábban is mesélt, mondta, hogy a férje nagyon féltékeny természetű.

BÍRÓ Magára is féltékeny volt?

PÉTER *(magából kikelve)* Egy ilyen állatra?

BÍRÓ Csendet kérek!

DÓDI *(súgja Péternek)* Fogd be a szád, te örült.

BÍRÓ *(Enyedihez)* Figyeljen rám. Nyilván jóbarátságban volt az asszonnyal, ha családi problémáival is magához fordult. Igaz?

ENYEDI *(örül, hogy igazat mondhat)* Igaz, kérem. Ez igaz.

BÍRÓ És a lakásukra miért ment fel? Hogy meghallgassa az asszony további panaszeit, vagy hogy segítsen békét teremteni köztük?

ENYEDI Én, kérem... *(Zavarban.)* Hát miért is akartam volna, hogy elváljanak? Most tessék mondani. Én mondtam is Juhásznénak, hogy azért nem kell...

BÍRÓ *(lecsap)* Hogy-hogy „azért”?

ENYEDI Hát ilyen, ilyen súrlódások miatt. Minden házasságban előfordul.

BÍRÓ Ön nős?

ENYEDI Nem.

BÍRÓ Elvált?

ENYEDI Nem. Még nőtlen vagyok.

BÍRÓ Nemsokára negyvenéves. Miért nem nősült meg?

ENYEDI *(hiú)* Csoda tudja. Eddig valahogy...

BÍRÓ Mert, amíg másnak felesége van... Így szokás mondani, igaz? *(Szünet.)* Ma is tart a viszonya Juhásznével?

ENYEDI *(megdöbbenve)* Nem, kérem, ma én... *(Hirtelen elhallgat.)* Tetszik gondolni, hogy ide merészkedtem volna, ha...

BÍRÓ A kérdés itt az én feladatomban. Mikor kezdődött a viszonyuk? *(Szünet.)* Nézze kérem, tisztáztuk, hogy a hamis tanúskodást a törvény bünteti. Ön fontos beosztásban dolgozik, tehát bizonyára tiszteli a törvényeinket. Lehet, hogy ön lovagias ember, de a törvény előtt ne lovag legyen. — Ismét megkérdezem: elismeri-e, hogy Juhászné megcsalta önnel a férjét?

ENYEDI *(ijedten néz körül, Éva pillantásából várna segítséget, de Éva lehajtja a fejét.)*

PÉTER *(izgatottan)* Tisztelt bíróság, nagyon kérem, hogy...

DÓDI *(csaknem kiált Péterre)* Nem magát kérdezték. *(Lehúzza maga mellé Pétert.)*

BÍRÓ *(odanéz)* Van megjegyzése a felperesnek?

PÉTER *(letörten)* Nincs, kérem.

BÍRÓ *(Enyedéhez)* Akarja, hogy szembesítsem a házmesternével, vagy anélkül is elismeri?

ENYEDI *(szünet)* Elismerem. *(Ijedten néz az Ügyvédre, aki mutogat neki.)*

BÍRÓ *(ezt nem veszi észre)* Ez a viszony ma is tart?

ENYEDI *(a továbbiakban állandóan az Ügyvédre néz, s annak intése szerint felel)* Már régóta megszakadt kérem.

BÍRÓ Miért? Megunta az asszonyt?

ENYEDI Kérem, én ilyen dolgokban... Tudniillik... ugyanis ő mindig sírt.. Igen. Állandóan a férjét emlegette. Hogy csak őt szereti és visszavárja.

BÍRÓ Tehát magával élt, és a férje után epekedett. Ez gyönyörű. Van a felperesnek, alperesnek kérdése a tanúhoz? Nincs? Elmehet.

ENYEDI Az ítéletet megvárhatom?

BÍRÓ Csak odakinn. Ha egyáltalán lesz ma ítélet.

ENYEDI Minden jót kívánok *(Kimegy.)*

BÍRÓ Hát, kérem. Felperes bebizonyította alperes bűnösségét. Ez azonban még nem feltétlenül ok a válásra. Különösen nem, ha az alperes ragaszkodik a házassághoz. Alperes, álljon fel. Szereti még a férjét?

ÉVA *(feláll)* Tisztelt bíróság. Én tévedtem, megbotlottam...

BÍRÓ Miért tagadta?

ÉVA Szégyelltem magam. A férjem mindig idegesített a féltékenységével. De már nagyon megbántam. És szeretném, ha megbocsátana, ha visszatérne hozzám.. Ha igazán szeretett valamikor, meg tud bocsátani. És én soha többé nem tennék ilyet. Megfogadom. Meg is esküszöm, ha kell. Ne tessék minket elválasztani egymástól. *(Leül.)*

BÍRÓ Felperes! Hajlandó megbocsátani? Gondoljon a szerelmükre, az első tervezetésre, az otthonra, amelyet nyilván szeretett...

PÉTER *(feláll)* A feleségem nem szeret engem. Amikor megtudtam, hogy megcsal, én elköltöztem hazulról, és azóta meg se kerestem. Ez igaz. De hát én voltam a sértett fél. Ha ő valóban megbánta volna, akkor ezt már régóta közölte volna velem, nem várta volna meg ezt a tárgyalást.

BÍRÓ Megbocsátani sose késő.

PÉTER De bocsánatot kérni lehet késő. És én nem tudok, nem is akarok megbocsátani. Ez az asszony nem engem akar, hanem a lakást. Mi a keresetben vagyonmegosztást is kértünk. Ő az első tárgyalás után itt, a bíróság folyosóján, kijelentette nekem, hogy a lakást nem engedi, inkább nem válik. Viszont ha lemondok a lakásról, akkor nem támaszt nehézségeket. Ez zsarolási kísérlet. Hát ennyit ér az ő nagy szerelme.

BÍRÓ Ki hallotta még ezt a kijelentést?

PÉTER *(Dódira mutat)* Jogi képviselőm.

BÍRÓ Ő nem tekinthető tanúnak. Más hallotta?

PÉTER Nem.

BÍRÓ *(széttárja a karját)* Sajnálom, kérem. *(Órájára néz.)* Na, gondolkozzanak egy kicsit. A tárgyalást a bíróság megszakítja, tíz perc szünetet tartunk.

Mindenki feláll, kimennek a folyosóra.

16. JELENET

Bírósági folyosó. Piroska és Péter az egyik ablakmélyedésben áll. Távolabb egy csoportban Éva, Enyedi és az Ügyvéd.

PIROSKA *(izgatottan)* Boldog vagy? Csak azt mondd meg: boldog vagy?

PÉTER Éppen most?

PIROSKA Miért? Az ember mindig lehet boldog. Még halála előtt is.

PÉTER Miért kérdezed mindig ezt?

PIROSKA Túl boldogok voltunk eddig, azt hiszem, azért félek. De mi lesz, ha elfáradunk, ha valahogy megkeseredik ez az egész, és egymást fogjuk okolni, ha... túl nagyok fog tűnni az ár, amit szabtak nekünk. Nem félsz?

PÉTER Nem érek rá.

PIROSKA Rettenetes idekinn. Jönnek-mennek ezek a tanúk, ki-be, egyik se szól hozzám, mert szerencsére eddig nem is tudták, hogy idetartozom. Pusmog-nak, nevetgélnek. Hogy lehet ilyesmin nevetni? Te érted ezt?

PÉTER Nem az ő ügyük. Csak tanúk.

PIROSKA Ha nem az ő ügyük, miért szólnak bele? És miért foglalkozik velünk ennyi ember, amikor mi úgyis olyan jól megvoltunk. Én biztosan bolond vagyok, hogy nem értem ezt. Én csak félek. Én úgy félek, hogy egy csöppet se lesziünk ettől boldogabbak.

PÉTER *(igyekszik mosolyogni)* Ne félj.

PIROSKA Amikor tizenhat éves lettem, naplót kezdtem, mert azt mondták, hogy attól kezdve én már magylány vagyok. És mit gondolsz, mit írtam bele az első nap? A csalódást. Hogy nagylány vagyok, és nem történt semmi különös. Még csak szebb idő se volt, mint tegnap. És most is attól félek, hogy...

DÓDI *(érkezik lihegve, kissé odébb húzza Péter)* Hát, sajnos elkerülhetetlen lesz.

PIROSKA *(odahallgat)* Micsoda?

DÓDI Nem fog másként elválasztani. Be kell nyögni az új szerelmet.

PÉTER *(felháborodva)* Azért kértelek, éppen arra kértelek, hogy...

DÓDI Tudtam, hogy én leszek a bűnbak.

PÉTER *(csendesebben)* Kerüljük el, nagyon kérek.

DÓDI Félrehívtam az előbb a volt feleségedet. Próbáltam rábeszélni. Azt mondta, most már neki mindegy, ha eddig végigcsinálta, most már nem érdekli semmi. Még fenyegetőzött is. Tehát mást nem tehetünk. Ilyenek a nők, gonoszak. Nekem ez nem új, bevallom.

PIROSKA Hogy én álljak oda, és mondjam meg, hogy... Elsüllyednék szegye-nemben. Inkább kiszaladok a világból.

DÓDI Rendszerben, Péterkém, akkor szaladjunk együtt. De azonnal. A törvényeket nem én hoztam, a joggyakorlatot nem én befolyásolom, hanem a Legfőbb Ügyészség elvi jellegű döntései, a Legfelsőbb Bíróság ítéletei, hogy a bíró bal vagy jobb lábbal kel-e fel, arról nem én tehetek, hanem a felesége, esetleg a szeretője... Egyszóval körforgás az egész. Mindent megtettem, de ez van.

GÉPÍRÓNÓ *(a tárgyalóterem ajtajában)* Juhász kontra Juhászné. Tessék befáradni, a tárgyalást folytatjuk.

PÉTER *(megszorítja Piroška kezét)* Ne menj el. Várj.

PIROSKA *(rémülten)* Persze. Itt maradok.

DÓDI *(átkarolja Péter vállát, útközben morogja)* Csak tudnám, mit zabálsz ezen az átlag-pipin. *(Belépnek a terembe.)*

17. JELENET

Tárgyalóterem. Ugyanúgy helyezkednek el, mint korábban.

BÍRÓ A felperes jogi képviselője kíván szólni. Tessék.

DÓDI *(feláll)* Tisztelt bíróság. Az alperes hűtlensége bebizonyosodott. A házastársak több mint egy esztendeje külön élnek. Az alperes — mint az kiderült — nem őszintén és nem egyenesen viselkedett a bíróság előtt, s ez még inkább megerősíti azt a feltételezést, hogy az ügy minden vonatkozásában kétszínű, s hogy érzelmes vallomásai anyagi érdekeket takarnak. Figyelmébe ajánlom a tisztelt bíróságnak, hogy mindössze egy tanút tudotj bejelenteni s ez a tanú sem mondott igazat, csak a szembesítés fenyegető eshetőségére. Felperes becsületes, tisztességes ember, szeretetre vágyó és szeretni tudó. A feleségét is szerette. De érzékeny ember, akit a hatalmas csalódás szinte megbénított, s aki e megrázkódtatás után érhetően megvetett mindenfajta megalkuvást, mely

ára lett volna az esetleges további együttélésnek. Ezért igyekezett messze elkerülni az asszonyt, a lakást, mindent, ami korábbi életére emlékeztette. A válópert is csupán azért nem adta be korábban, mert még itt sem szívesen találkozik azzal a nővel, aki hitét, szerelmét, bizalmát ennyire meggyalázta. Ily módon a házastársak teljesen elhidegültek egymástól, s indokoltnak látszik, hogy a bíróság a felperes keresetének helyt adjon, miután a házasság felbontásának alapos oka van. (*Leül.*)

BÍRÓ A bíróság azonban valamit nem lát tisztán az eddigi bizonyítási eljárásból. Ha már a felperes az ügyvéd úr által is előadott okok szerint akkor, tehát az első felháborodásában nem adta be a válópert, akkor miért éppen most és nem, mondjuk, tíz év múlva? Erről azért is kell beszélni, mert a házastársak különélésének ideje aránylag nem hosszú, a kibékülést még egyszerűen sem próbálták meg. A bíróság eltekinthet a házasság felbontásától, újból javasolva a kibékülést.

DÓDI (*már régóta bökdösi Pétert.*)

PÉTER (*mint egy súlyemelő, nagy erőfeszítéssel áll fel*) Tisztelt bíróság, mint az ügyvéd úr mondta, magam is azt hiszem, hogy a keresetben feltárt s a bizonyítási eljárás során bizonyítást nyert adatok elegendő és alapos okot szolgáltatnak a házasság felbontására. Ha ez nem így van, akkor előadok most még egy indokot, mely teljes mértékben megerősíti kérésemet. Nem szívesen beszélek erről, de... Arról van szó, hogy... Szeretek egy lányt, akit... Még attól is meg szeretnék kímélni, hogy egy levegőt szívjon ezzel a... az alperessel. Ez a lány... tessék elhinni, ezért van az egész. *Óerte. (Leül.)*

BÍRÓ Meg akar nősülni?

PÉTER (*feláll*) Igen. (*Leül.*)

BÍRÓ De kérem, ne legyen már ennyire szemérmes. Bíróság előtt áll, ön ügyvéd, tudja mi ez. A sorsáról van szó. Ráadásul ezt az állítását is bizonyítania kell. Ez természetes.

DÓDI (*szinte felugrik*) Egy huszonegy éves lányról van szó. Ez a lány, tisztelt bíróság, egy rendkívüli jelenség. Áldozatkész ember, szilárd jellem, kultúra, intelligencia. Soha ilyen szituációban nem volt. Olyan ember, akiben felperes ismét hinni tud, akit szeretni tud, és úgy érzi: ez a nő való hozzá, ez a nő az élete. (*Szünet, Dódi kissé zavarban van a csend miatt.*) Egyébként óvónő. Vjdéki. Négy hónapja együtt él Péterrel..., a felperessel, aki természetesen a legszentebb kötelekben, a házasságban akarja végleg magáénak tudni ezt a... nem is tudom másként mondani: átlagon felüli, nagyszerű embert. S ennek mindkettőjük részéről csak az az akadálya, hogy felperes korábbi házassága még nincs felbontva.

BÍRÓ És az albérletben élnek együtt?

DÓDI (*Péterre néz, aki tenyerébe temeti az arcát*) Igen.

BÍRÓ (*Péterhez*) Ráisszul érzi magát?

PÉTER (*lassan feláll*) Nem, tisztelt bíróság. Nem vagyok rosszul, csak rosszul érzem magam. Bocsássanak meg, de szörnnyű érzés, hogy az ember csak egy mechanizmust lát, mely emberekkel foglalkozik. De hát az ember nem vasdarab. Az ágyakat, a díványokat lehet méretre készíteni, de a szíveket! És az ítéleteket? Ha már mindenki belekukucskál az ember ágyába, akkor ezek után mit kell még védeni azon a nyomorult házasságon? Ennyi öröm nem volt elég?

BÍRÓ Rendreutasítom.

PÉTER Elnézést kérek, nem akartam senkit megbántani. De kegyetlen dolog, hogy nem hisznek az embernek. Az alperessel úgy esküdtünk meg, hogy... Esküvő előtt egy órával toboroztuk a tanúkat. Mindenki mindent elhitt nekem. Most itt állok sokkal több tapasztalattal, érettebben, megfontoltabban, most miért nem hisznek? Nekem ment tönkre ez a házasság, vagy az államnak? Elsősorban mégis csak nekem, nem? Ezt a lányt, akiről szó volt, nagyon szeretem. De ha gondolkodom, hogy egyáltalán elvegyem-e, akkor csak azért gondolkodom, mert megrémít az az intézmény, amit ennyire, erőnek ere-

jével kell védeni, toldozgatni, foltozgatni. Ismét csak bocsánatot kérek, lehet, hogy ebben még tapasztalatlan vagyok, hiszen mindössze három hónapig... De ezt már tudja a bíróság. *(Leül.)*

BÍRÓ Tudja-e felperes bizonyítani, hogy négy hónapja együtt él azzal a lánnyal? Azzal a csodalénnyel? Mert ezt is bizonyítani kell.

DÓDI *(Péterre néz, erősen, parancsolóan)* A lány kinn van a folyosón. Kérjük tanúként való kihallgatását.

BÍRÓ Küldjék be.

DÓDI *(kifut, aztán maga előtt tolja-tessékeli Piroskát.)*

PIROSKA *(zavarában majdnem pukedlit csinál. Elhaló hangon)* Jó napot.

ÉVA *(már készült erre)* Ez szerette el a férjemet? Szép, nem mondom. Az ilyen kis ringyók teszik tönkre a házasságokat.

BÍRÓ *(határozottan)* Ez becsületsértés. Ilyen hangot nem tűrök meg. Mit képzelnék, kérem? *(Csendesebben, Piroskához.)* Jöjjön csak közelebb, bátran. *(Piroška az asztalhoz lép, sehová sem mer nézni, lehajtja a fejét.)*

BÍRÓ Mondja meg a nevét, a korát, a foglalkozását és a lakhelyét.

PIROSKA Tóth Piroskának hívnak, foglalkozásom óvónő, 21 éves vagyok, címem: VII. kerület. Rákóczi u. 33.

BÍRÓ *(aktáiba néz)* De hát Juhász Péter nem ott lakik.

PIROSKA Igen, mert...

BÍRÓ Maga nem a felperessel él?

PIROSKA Kivel?

BÍRÓ *(mosolyog)* Péterrel.

PIROSKA De igen, csak a nővéremnél vagyok bejelentve, mert a főbérlők eddig nem engedték meg, hogy...

BÍRÓ És most már megengedik?

PIROSKA Meg. Több pénzért.

BÍRÓ Igen. No, mondja meg, hogyan ismerkedett meg Juhász Péterrel.

PIROSKA Farsang volt. Farsang utolsó éjszakája, én éppen Pesten voltam, a nővéremékhez jöttem...

BÍRÓ Tehát bálon ismerkedtek meg?

PIROSKA Nem.

BÍRÓ Hanem?

PIROSKA *(zavarban)* Utcán.

ÉVA *(harsányan)* Ugye? Mai fiatalok! Gyönyörű.

BÍRÓ *(mérgesen)* Csend legyen!

PIROSKA *(zsebkendőjét vesz elő, arcát, tenyerét törölgeti, zavartan mosolyodik el)* Meleg van.

BÍRÓ Férjhez szándékozik menni Juhász Péterhez?

PIROSKA Én... erre nem tudok egy szóval felelni.

BÍRÓ Tessék, csak beszéljen.

PIROSKA *(előbb Pétert nézi)* Én ezt még rajta kívül senkinek se mondtam, nem tudtam, hogy másnak is fontos, de... Megpróbálom röviden... Úgy van az, tetszik tudni, hogy valaki az ember életébe kerül, váratlanul, véletlenül, amikor már nem is hitte, talán nem is várta, hogy jöjjön valaki. Vagy talán mást várt, másfajta. Hisz a lányok annyit ábrándoznak ilyesmiről. És én akkor csak azt éreztem, hogy: vele lenni, vele lenni. Soha, senkihez se éreztem még ilyen ragaszkodást magamban. Még anyámhoz se. És engem nem érdekelt, hogy minek hívják: feleségnek vagy élettársnak. De rajtunk kívül Engem csak ő érdekelt, ezekkel együtt, vagy ezek nélkül. Pedig vidéki lány vagyok, és a vidéki lányok sokkal számítóbbrak, mégis büszkén mondhatom, hogy én nem ilyen vagyok. Lehet, hogy mással én is olyan lettem volna, de mellette csak ilyen lehettem. És most se érdekel, hogy engem, aki altatom és keltem — minek hívnak: feleségnek vagy élettársnak. De rajtunk kívül mindenki mást érdekel. És a házmaster és főbérlo, és rokon és főnök... Mindenki piszkált és mindenki házasságot akart. Nem mi szorulunk a házasságunkra, úgy látszik, hanem valamiféle önkéntes szurkolótábor. Piszkáltak, és mi szeretnénk megvédeni magunkat. Ennyi az egész. És amit a bíró úr kér-

dezett... Ha engem Juhász Péter elvesz feleségül (*Elérzékenyül.*), én hozzá megyek. De ha Juhász Péter azt mondja, hogy holnaptól menjek vele egy braziliai őserdőbe fát vágni, akkor is vele megyek, és ha azt mondja, hogy.. Tetszik látni, teljesen mindegy... (*Sírva fakad.*)

Szünet.

FÍRÓ A tárgyalást berekesztem. A bíróság ítélethozatalra visszavonul. Tessék kifáradni.

18. JELENET

Bírósági folyosó. Ebben a pillanatban nyílik a tárgyalóterem ajtaja. A hallgatóság vonul ki először.

ÉVA (*míndjárt a folyosó elején belekarol Enyedibe*) Pizskok. Odaadjuk a lakást, kifizetik a felét és veszünk egy szövetkezetit. Jó?
ÜGYVÉD (*egyedül távozik.*)

Piroska, Péter és Dódi jön. Megállnak.

DÓDI (*kezet fog velük*) Hát gratulálok. De engem aztán majd ne hibáztassatok! (*Nevet, és elsiet.*)

Már üres a folyosó, Piroska és Péter léptei koppannak. Nem szólnak egymáshoz.

PIROSKA (*A folyosó végén megáll, hevesen*) Most boldogabb vagy? Mondd!
PÉTER (*meggyötörtén*) Fáradt vagyok.

19. JELENET

Terek, utcák Budapesten, nyári alkonyat. Péter és Piroska egyre fáradtabban baktat. Egymáshoz se érnek. Most egy téren mennek át.

PÉTER (*tétován*) Igyunk meg valahol egy kávé?
PIROSKA (*fásultan*) Mindegy. (*Szünet.*) Nem kívánom.

Előttük, a téren szerelmespárok összefonódva sétálnak, a padokon párok búznak össze, ők mennek tovább.

PIROSKA Menjünk haza?

PÉTER Lehet.

PIROSKA Vegyünk valami vacschrát?

PÉTER Nem vagyok éhes.

PIROSKA Ilyenkor már éhes szoktál lenni.

PÉTER (*mínthá oda se figyelne*) Szoktam... szoktam...

PIROSKA (*megáll, Péter elé fordul, rémülten*) És ott fogjuk hagyni azt a kis szobát? Azt a drága kis helyet, ahol?... (*Elfullad.*)

PÉTER Muszáj lesz, azt hiszem...

*Piroska szó nélkül indul tovább. Péter utána.
Lassan kísétálnak a képből.*

(Vége.)